Dosarul:nr.2a-505/24 Judecător: Ina Țîbîrnă
2-21041788-02-2a-01022024

D E C I Z I E

01 august 2024 mun. Chișinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

În componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Marina Anton

Judecătorii Olga Cojocaru și Ana Panov

Grefier Ecaterina Mihailov

examinând în ședința publică apelul declarat de ***** în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Rogai Ion împotriva lui Bejan Sergiu cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională înaintată de Bejan Sergiu împotriva lui Rogai Ion cu privire la constatarea nulității clauzelor contractuale, împotriva hotărârii Judecătoriei Căușeni (sediul Central) din 23 martie 2023, prin care acțiunea inițială a fost admisă parțial, iar acțiunea reconvențională a fost admisă integral.

c o n s t a t ă:

La 22 martie 2021 avocatul Caliga Mariana, acționând în interesele și în numele lui Rogai Ion, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Bejan Sergiu cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii înaintate, reprezentantul reclamantei a indicat că, în fapt, în perioada anului 2017 Rogai Ion, în calitatea sa de împrumutător și ***** în calitatea sa de împrumutat, au generat raporturi contractuale de împrumut bănesc după cum urmează:

-contractul nr.1 din 10 iunie 2017 în temeiul căruia Rogai Ion, în calitatea sa de împrumutător, a transmis lui ***** în calitatea sa de împrumutat, suma de 40 000 euro; -

-contractul nr.2 din 14 august 2017 în temeiul căruia Rogai Ion, în calitatea sa de împrumutător, a transmis lui ***** în calitatea sa de împrumutat, suma de 10 000 euro.

Conform părții II a ambelor contracte, Bejan Sergiu a confirmat că la data semnării actelor juridice bilaterale nominalizate, a primit sumele acordate cu titlu de împrumut. În ceea ce ține de restituirea sumelor acordate cu titlu de împrumut, părțile au stabilit: - contractul nr. 1 din 10 iunie 2017 stabilește un termen de restituire a împrumutului de 10 luni din data semnării Contractului nr. 1, iar în acest fel către data de 10 aprilie 2018 obligația de restituire a sumei împrumutului a devenit scadentă; - contractul nr.2 din 14 august 2017 stabilește un termen de restituire a împrumutului de 12 luni din data semnării contractului nr. 2, iar în acest fel către data de 14 august 2018 obligația de restituire a sumei împrumutului a

devenit scadentă.

Bazându-se pe faptul neonorării de către Bejan Sergiu a obligației de restituire a sumelor acordate cu titlu de împrumut în temeiul contractului nr. l și nr. 2, având în vedere că obligația de restituire, neexecutată de către pârât, este una nu doar convențională, asumată prin contractul de împrumut, ci și una legal stabilită prin prevederile Codului civil, or obligația de restituire a fost nu doar neexecutată, ci și ignorată de pârât, întrucât, în vederea soluționării amiabile și extrajudiciare a situației create, pe lângă numeroaselor solicitări verbale, reclamantul a formulat și o cerere de soluționare prealabilă, prin care a cerut executarea obligației de restituire, cererea indicată fiind recepționată de către pârât la 5 februarie 2021, fără a avea rezultatul scontat, reclamantul solicită :

-executarea obligațiilor contractuale, prin încasarea din contul pârâtului Bejan Sergiu în beneficiul reclamantului Rogai Ion, cu titlu de datorie, după cum urmează:

- suma de 40 000 euro în temeiul contractului nr. 1 din 10 iunie 2017;
- suma de 10 000 euro în temeiul contractului nr. 2 din 14 august 2017.

De asemenea, reprezentantul reclamantului a indicat în conținutul cererii de chemare în judecată că ambele contracte de împrumut prevăd la pct. 2.5 faptul că: La expirarea termenului indicat în pct. 1.2., împrumutatul se obligă să restituie împrumutătorului suma primită conform prezentului contract, precum și să achite împrumutătorului o dobândă de 2,5% lunar din suma împrumutată, de unde rezultă că ambele înțelegeri sunt purtătoare de dobândă convențională în mărime de 2,5% lunar din suma împrumutată, iar, astfel, ținând cont de faptul neexecutării de către pârâtul Bejan Sergiu a obligațiilor contractuale, a solicitat:

- încasarea din contul pârâtului Bejan Sergiu în beneficiul reclamantului Rogai Ion, cu titlu de dobândă contractuală: - suma de 35 000 euro în temeiul contractului nr. 1 din 10 iunie 2017;
- suma de 7 750 euro în temeiul contractului nr. 2 din 14 august 2017, având la bază următorul calcul: - contractul nr. 1 din 10 iunie 2017: - mărimea dobânzii lunare constituie 1 000 euro (2,5% din suma împrumutului de 40 000 euro); - data scadentă 10 aprilie 2018; - perioada de calcul 10 aprilie 2018-15 martie 2021; - numărul de luni pentru perioada 10 aprilie 2018 - 15 martie 2021 - 35 luni calendaristice;
- dobânda contractuală calculată pentru perioada 10 aprilie 2018 - 15 martie 2021 = 35 luni calendaristice x 1 000 euro - total 35 000 euro;
- contractul nr. 2 din 14 august 2017: - mărimea dobânzii lunare constituie 250 euro (2,5% din suma împrumutului de 10 000 euro); - data scadentă 14 august 2018; - perioada de calcul 14 august 2018-15 martie 2021; - numărul de luni pentru perioada 14 august 2018 - 15 martie 2021 = 31 luni calendaristice; - dobânda contractuală calculată pentru perioada 14 august 2018 - 15 martie 2021 = 31 luni calendaristice x 250 euro - total 7 750 euro.

Totodată, având în vedere că pârâtul Bejan Sergiu nu s-a supus rigorilor de drept și nu a respectat obligațiile contractuale, reprezentantul reclamantului a solicitat.

-încasarea din contul pârâtului Bejan Sergiu în beneficiul reclamantului Rogai Ion, cu titlu de dobândă de întârziere:

- suma de 16 804,66 euro în temeiul contractului nr. 1 din 10 iunie 2017;
- suma de 3 666,11 euro în temeiul Contractului nr. 2 din 14 august 2017, având ca temei prevederile articolelor 858 alin. (2), 874 alin. (1) și 942 alin. (1) din Codul civil, prezentând, în acest sens, următorul calcul: - contractul nr. 1 din 10 iunie 2017: - data

scadentă 10 aprilie 2018; - perioada de calcul 10 aprilie 2018-15 martie 2021 – total 16 804,66 euro;

- contractul nr. 2 din 14 august 2017: - data scadentă 14 august 2018; - perioada de calcul 14 august 2018-15 martie 2021 - total 3 666,11 euro.

Mai mult, reprezentantul reclamantului a invocat și prevederile pct. 3.3. ale ambelor contracte de împrumut, ce indică asupra anumitor penalități în caz de depășire a termenelor de restituire, după cum urmează:

- contractul nr.1 din data de 10 iunie 2017, penalitatea constituie 0,1% din suma împrumutului pentru fiecare zi de întârziere, adică 40 euro;

- contractul nr.2 din 14 august 2017, penalitatea constituie 1% din suma împrumutului pentru fiecare zi de întârziere, adică 100 EURO.

În acest sens, reprezentantul reclamantului a făcut trimitere la prevederile articolului 775 alin. (1) din Codul civil, conform cărora debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației, normă legală ignorată de către pârât, întrucât acesta nu a respectat obligația de restituire a sumelor acordate cu titlu de împrumut în temeiul contractului nr. 1 și nr. 2, eschivându-se de la rezolvarea litigiului pe cale amiabilă, iar, astfel, a solicitat:

- încasarea din contul pârâtului Bejan Sergiu în beneficiul reclamantului Rogai Ion, cu titlu de penalitate: - suma de 7 200 euro în temeiul contractului nr. 1 din 10 iunie 2017;

- suma de 18 000 euro în temeiul Contractului nr. 2 din 14 august 2017, având la bază următorul calcul: - contractul nr. 1 din 10 iunie 2017: - data scadentă 10 aprilie 2018; - perioada de calcul: 6 luni sau 180 de zile - total 180 zile x 40 EURO = 7 200 euro; - contractul nr. 2 din 14 august 2017: - data scadentă 14 august 2018; - perioada de calcul: 6 luni sau 180 de zile – total 180 zile x 100 euro = 18000 euro.

Prin urmare, reprezentantul reclamantului a solicitat în cererea de chemare în judecată:

-încasarea din contul pârâtului Bejan Sergiu în beneficiul reclamantului Rogai Ion cu titlu de datorie după cum urmează:

- suma de 40 000 EURO în temeiul Contractului nr. 1 din 10 iunie 2017;

- suma de 10 000 euro în temeiul contractului nr. 2 din 14 august 2017;

- încasarea din contul pârâtului Bejan Sergiu în beneficiul reclamantului Rogai Ion cu titlu de dobândă contractuală după cum urmează:

- suma de 35 000 euro în temeiul contractului nr. 1 din 10 iunie 2017;

- suma de 7 750 euro în temeiul contractului nr. 2 din 14 august 2017;

- încasarea din contul pârâtului Bejan Sergiu în beneficiul reclamantului Rogai Ion cu titlu de dobândă de întârziere după cum urmează:

- suma de 16 804,66 euro în temeiul contractului nr. 1 din 10 iunie 2017;

- suma de 3 666,11 euro în temeiul contractului nr. 2 din 14 august 2017;

- încasarea din contul pârâtului Bejan Sergiu în beneficiul reclamantului Rogai Ion cu titlu de penalitate după cum urmează:

- suma de 7 200 euro în temeiul contractului nr. 1 din 10 iunie 2017; - suma de 18 000 EURO în temeiul Contractului nr. 2 din 14 august 2017;

- încasarea din contul pârâtului Bejan Sergiu în beneficiul reclamantului Rogai Ion a cheltuielilor de judecare a pricinii compuse din taxa de stat în mărime de 25 000 lei.

La 17 noiembrie 2021 pârâtul, ** a depus, prin intermediul reprezentantului său,***

avocatul Ciuchitu Vitalie, referință la cererea de chemare în judecată, formulând următoarele critici la pretențiile reclamantului:

- cu privire la suma împrumutului - recunoaște datoria în baza contractelor de împrumut din 10.06.2017 și 14.08.2016 în sumă totală de 50 000 euro;

- cu privire la dobânda contractuală - nu recunoaște sumele solicitate, calculate în baza contractelor de împrumut din 10.06.2017 și 14.08.2016, în mărime de 2,5% lunar, considerând că aceste clauze contractuale sunt lovite de nulitate absolută, întrucât au fost stabilite cu încălcarea prevederilor articolului 869 alin. (1) din Codul civil în vigoare la momentul încheierii contractelor și care indică faptul că dobânda contractuală trebuie să fie în relație rezonabilă cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, or, din datele preluate de pe pagina web oficială a Băncii Naționale a Moldovei (în continuare BNM) rezultă că rata de bază a variat între 6,5% și 8% în perioada de acțiune a contractelor de împrumut. Această rată reprezintă dobânda anuală aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt de către BNM, în timp ce rata anuală stabilită prin contractele cauză este de 30%, fiind evidentă diferența semnificativă între aceste valori, or această diferență reprezintă încălcarea prevederilor articolului 869 alin.(1) Cod civil cu privire la relația rezonabilă între dobânda contractuală și rata de bază stabilită de BNM, încălcarea menționată implicând sancțiunea nulității absolute.

Așadar, dobânda contractuală pe care pârâtul o recunoaște urmează a fi calculată conform ratelor de bază a BNM pentru perioada de valabilitate a contractelor, conform calculului prezentat;

- cu privire la dobânda de întârziere - consideră că suma solicitată cu titlu de dobândă de întârziere este neîntemeiată, fiind calculată cu încălcarea prevederilor normelor de drept, or dobânda de întârziere prevăzută de articolul 619 din Codul civil în vigoare la momentul încheierii contractelor, dar și de normele actuale, este compusă din două elemente: rata de bază a BNM și 5% - în cazul consumatorilor sau 9% - în alte cazuri. În speță, însă, reclamantul a calculat dobânda reieșind din indicele 9%, deși pârâtul urmează a fi considerat consumator, deoarece acest împrumut a fost contactat pentru folosire în scopuri personale.

Astfel, suma dobânzii de întârziere urmează diminuată cu 4%. - cu privire la penalitate - consideră că aceasta este tardivă, în conformitate cu prevederile articolului 268 lit. a) din Codul civil în vigoare la momentul încheierii contractelor în cauză și care stipulează că se prescriu în termen de 6 luni acțiunile cu privire la încasarea penalității.

Având în vedere că obligațiile au devenit scadente la 10.04.2018 și la 14.08.2018, anume aceste date reprezintă momentul când a început să curgă termenul de prescripție, inclusiv pentru încasarea penalității. Or, în conformitate cu prevederile articolului 272 alin.(1) Cod civil menționat, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune, iar dreptul la acțiune se naște la data când 4 persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Așadar, indubitabil este că la datele menționate mai sus a început să curgă termenul de prescripție, iar pentru acțiunea în încasarea penalității acest termen este de șase luni și a expirat la 10.10.2018 și 14.02.2019 corespunzător, până la intrarea în vigoare a Codului civil în redacție actuală, or cererea de chemare in judecată a fost depusă la 22.03.2021, cu depășirea semnificativă a termenului numit, iar, astfel, capătul de cerere cu privire la încasarea penalității este prescris.

Ulterior, în cadrul ședinței de judecată din 11 octombrie 2022, reprezentantul

reclamantului a înaintat o cerere prin care și-a modificat cuantumul pretențiilor invocate în acțiunea inițială în sensul micșorării acestora, în conformitate cu articolul 60 din Codul de procedură civilă, iar, în acest sens, a indicat că la data de 25 august 2021 Rogai Ion și Bejan Sergiu au întocmit Actul de confirmare - recepționare a mijloacelor financiare în numerar, prin care Rogai Ion a primit de la Bejan Sergiu suma de bani în mărime de 40 000 EURO, în scopul stingerii datoriei formate în temeiul Contractului nr. 1 din 10 iunie 2017.

Reieșind din cele menționate, reclamantul Rogai Ion micșorează cuantumul pretențiilor solicitate inițial și recalculează suma împrumutului pe motiv că suma datoriei în mărime de 40 000 EURO, în temeiul Contractului nr. 1 din 10 iunie 2017, este stinsă prin Actul de confirmare - recepționare a mijloacelor financiare în numerar din 25 august 2021.

Astfel, la momentul actual, suma împrumutului/datoriei nerestituite de Bejan Sergiu către Rogai Ion este în mărime de 10 000 EURO potrivit Contractului nr. 2 din 14 august 2017, în rest, în ceea ce ține de încasarea din contul pârâtului Bejan Sergiu în beneficiul reclamantului Rogai Ion a dobânzii contractuale, a dobânzii de întârziere, a penalităților, a cheltuielilor de judecare a pricinii, care au luat naștere în temeiul Contractului nr. 1 din 10 iunie 2017 și Contractului nr. 2 din 14 august 2017 acestea rămân neschimbate.

Totodată, în cadrul aceleiași ședințe de judecată din 11 octombrie 2022 pârâtul, ***** a depus, prin intermediul reprezentantului său, avocatul Ciuchitu Vitalie, ***acțiune reconvențională*** împotriva reclamantului Rogai Ion, prin care ***a solicitat constatarea nulității contractelor de împrumut nr.1 din 10.06.2017 și nr.2 din 14.08.2017 în partea clauzei cu privire la mărimea dobânzii contractuale, ca fiind contrară prevederilor normelor imperative de drept.***

În motivarea cererii reconvenționale, reprezentantul pârâtului a indicat că, în speță, clauzele cu privire la dobânda contractuală în mărime de 2,5% lunar stabilită prin contractele de împrumut din 10.06.2017 și 14.08.2017 sunt lovite de nulitate absoluta, fiind stabilite cu încălcarea prevederilor articolului 869 alin. (l) din Codul civil în vigoare la momentul încheierii contractelor, care stipulează că dobânda contractuală trebuie să fie în relație rezonabilă cu rata de bază a Băncii Naționale al Moldovei, iar potrivit alin. (2) al aceluiași articol înțelegerea ce implică încălcarea prevederilor alin. (l) este lovită de nulitate, sancțiunea nulității absolute rezultând și din interpretarea prevederilor articolului 216 din Codul civil în vigoare la momentul încheierii contractelor în cauză, conform cărora este lovit de nulitate absolută acel act juridic care în temeiurile prevăzute de cod este nul, or, în conformitate cu prevederile articolului 217 din Codul civil în vigoare la momentul încheierii actelor contestate, nulitatea absolută poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual, iar instanța de judecată o invocă din oficiu, acțiunea în constatarea nulității absolute fiind imprescriptibilă.

Prin urmare, reprezentantul pârâtului consideră că, în acest caz, dobânda contractuală urmează a fi calculată conform ratelor de bază a BNM pentru perioada de valabilitate a contractelor.

În continuare, reprezentantul pârâtului a înaintat și o cerere de concretizare a pretențiilor din acțiunea reconvențională, în conținutul căreia a prezentat calculul mărimii dobânzii contractuale, pentru ambele contracte de împrumut, care a fost realizată în temeiul articolului 869 alin. (l) din Codul civil în vigoare până la 01.03.2019, după formula: Dobânda = D *X/365 * Y (D - suma datoriei, X - rata de refinanțare a BNM, 365 - numărul de zile întru-un an, Y - numărul de zile de întârziere) și anume: - dobânda contractuală după

Contractul de împrumut nr. 1 din 10.06.2017 constituie - 2408,22 euro și a fost calculată pentru perioada de acțiune a contractului 10.06.2017 - 10.04.2018; - dobânda contractuală după Contractul de împrumut nr. 2 din 14.08.2017 constituie - 679,04 5 euro și a fost calculată pentru perioada de acțiune a contractului 14.08.2017 - 14.08.2018.

Prin urmare, reprezentantul pârâtului a solicitat, în acțiunea reconvențională:

- constatarea nulității clauzei contractuale indicate la pct. 5 din Contractul de împrumut nr. 1 din 10.06.2017 cu privire la dobânda contractuală în partea ce depășește mărimea ei prevăzută de calcul prezentat;

- constatarea nulității clauzei contractuale indicate la pct. 5 din Contractul de împrumut nr.2 din l4.08.2017, cu privire la dobânda contractuală în partea ce depășește mărimea ei prevăzută de calcul prezentat.

Prin încheierea Judecătoriei Căușeni (sediul Central) din 17 octombrie 2022 a fost acceptată în procedura contencioasă, pentru a fi examinată odată cu acțiunea inițială, cererea reconvențională înaintată de pârâtul ***** prin intermediul reprezentantului său, avocatul Ciuchitu Vitalie, împotriva lui Rogai Ion cu privire la constatarea nulității clauzelor contractuale.

Prin hotărârea Judecătoriei Căușeni (sediul Central) din 23 martie 2023, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Rogai Ion împotriva lui Bejan Sergiu cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

S-a admis integral cererea reconvențională înaintată de Bejan Sergiu împotriva lui Rogai Ion cu privire la constatarea nulității clauzelor contractuale.

S-a constat nulitatea clauzei contractuale indicate la pct. 2.5 din contractul de împrumut nr. 1 din 10.06.2017 cu privire la dobânda contractuală în partea ce depășește rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei.

S-a constat nulitatea clauzei contractuale indicate la pct. 2.5 din contractul de împrumut nr. 2 din 14.08.2017 cu privire la dobânda contractuală în partea ce depășește rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei.

-S-a încasat de la Bejan Sergiu (CNP 1972208188797, născut la 12.05.1979, domiciliat pe str. D. Cantemir str.-la 1, nr. 9, orașul Căușeni) în beneficiul lui Rogai Ion (CNP 2004018008991, născut la 20.12.1986, domiciliat pe str. Botnei, nr. 8, orașul Căușeni), conform contractului de împrumut nr. 1 din 10.06.2017, suma datoriei formate din: dobânda contractuală în sumă de 2408,22 (două mii patru sute opt Euro, 22 Cenți) EURO, dobânda de întârziere în sumă de 16 804,66 (șaisprezece mii opt sute patru Euro, 66 Cenți) și penalitatea în sumă de 7200,00 (șapte mii două sute) EURO; conform contractului de împrumut nr. 2 din 14.08.2017, suma datoriei formate din: împrumutul nerestituit în sumă de 10 000,00 (zece mii) EURO, dobânda contractuală în sumă de 679,04 (șase sute șaptezeci și nouă Euro, 04 Cenți) EURO, dobânda de întârziere în sumă de 3666,11 (trei mii șase sute șaizeci și șase Euro, 11 Cenți) și penalitatea în sumă de 10 000,00 (zece mii) EURO, iar în total suma de 50 758,03 (cincizeci mii șapte sute cincizeci și opt Euro, 03 Cenți) EURO sau echivalentul în lei conform cursului oficial de schimb stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărârii.

S-a încasat de la Bejan Sergiu (CNP 1972208188797, născut la 12.05.1979, domiciliat pe str. D. Cantemir str.-la 1, nr. 9, orașul Căușeni) în beneficiul lui Rogai Ion (CNP 2004018008991, născut la 20.12.1986, domiciliat pe str. Botnei, nr. 8, orașul Căușeni) cheltuielile de judecată, pentru plata taxei de stat, proporțional părții admise din acțiune, în

sumă de 25 000,00 (douăzeci și cinci mii) lei.

În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca fiind neîntemeiată. Măsura de asigurare a acțiunii – sechestrul aplicat, în limita valorii acțiunii, pe bunurile și mijloacele bănești ce aparțin cu drept de proprietate pârâtului-reclamant, ***** se menține până la executarea integrală a hotărârii judecătorești

Nefiind de acord cu hotărârea prime instanțe, la data de 29 martie 2023 ***** reprezentant de avocatul Ciuchitu Vitalie a depus apel preventiv, ia la data de 11 m artei 2024 apelul motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Căușeni (sediul Central) din 23 martie 2023, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe în partea admiterii parțiale a cerințelor din acțiunea lui Rogai Ion cu privire la încasarea datoriei, dobînzilor, penalității și cheltuielilor de judecată, în partea prin care a fost dispusă încasarea următoarelor sume:

Conform contractului nr.1 din 10.06.2017- 7200 euro cu titlu de penalitate; conform contractului nr.2 din 14.08.2017- 10 000 euro cu titlu de penalitate; 25000 lei cu titlu recompensă pentru cheltuielile de judecată sub forma plății taxei de stat, în partea ce depășește suma de 9 167,39 lei, adică în partea sumei de 15 832,61 lei. a soluționa cauza în fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă în măsura în care a fost admisă prin partea contestată a hotărârii.

În motivarea apelului reprezentantul apelantului a invocat că hotărârea prime instanțe este ilegală și neîntemeiată dat fiind faptului că instanța de fond a aplicat eronat normele de drept material și a admis cerința reclamantului cu privire la aplicarea art.268 lit.a) din Codul civil cu privire la aplicarea termenului special de prescripție a penalităților. Această normă urma să fie aplicată reieșind din prezenta în speță a următoarelor circumstanțe:

Termenul de restituire a împrumutului a expirat conform contractelor:

-nr1 din 10 iunie 2017 la 10.04.2018

- nr.2 din 14 august 2017 la 14 august 2018.

Termenul de 6 luni a expirat la 10.10.2018 și 14.02.2019 corespunzător, până la intrare în vigoare a Codului civil în vigoare.

Acțiunea fost depusă la 22.03.2021, adică cu depășirea considerabilă a termenului special de prescripție de 6 luni prevăzut de norma sus menționată care a început să curgă din momentul în care obligația de restituire a împrumutului a devenit scadentă. Anume în acel moment a apărut: dreptul intimatului de a cere plata penalității. Pentru valorificarea acestui drept intimatul urma să se adreseze în instanța de judecată în cadrul termenului de prescripții. Fapt care nu a avut loc. În aşa fel acțiunea privind încasarea penalității s-a prescris.

În acest sens susține apelantul că caracterul accesoriu a clauzei penale nu scutește reclamantul-intimat de obligația respectării termenelor de adresare în instanța de judecată cu solicitarea de încasare a penalității sub sancțiunea prescrierii acestui drept în cazul adresării tardive. Nu există normă, dar nici nu a fost invocată de către instanța de fond, care ar justifica argumentul formulat şi soluția de ne aplicare a prescripției.

Solicitarea cu privire la reducerea penalității a fost înaintată în scopul valorificării tuturor modalităților de apărare în procesul dat şi nu împiedică aplicarea prescripției aceasta fiind ridicată in vederea apărării.

Nu este de acord reprezentantul apelantului și în partea recompensării cheltuielilor de judecată.

Astfel, atrage atenția apelantul că în contradicție cu propriile concluzii în dispozitiv

instanța de fond a indicat: „Se încasează de la Bejan Sergiu ... cheltuielile de judecată, pentru plata taxei de stat, proporțional părții admise din acțiune, în sumă de 25 000,00 (douăzeci şi cinci mii) lei.

Se atestă că instanța a dispus în contradicție cu prevederile art.94 (1) CPC recompensarea integrală a plății legate de taxa de stat.

Prin pct.80 din hotărâre instanța de fond a constatat mărimea totală a pretențiilor din cererea de chemare în judecată. În raport cu această sumă urma să fie stabilită proporția conform căreia trebuia calculată recompensa pentru cheltuielile de judecată. Această recompensă ar avea mărime de 9167,39 lei, fiind calculată în felul următor: 25000 lei/138 420 Euro (totul petenților) x50758,03 Euro (partea admisă a petenților)= 9167,39 lei.

La data de 04 aprilie 2024, reprezentantul apelantului ***** avocatul Ciuchitu Vitalie a depus o cerere privind reducerea cerințelor din apelul înaintat împotrivă hotărârii judecătoriei Căușeni, sediul Central din 23.03.2023, prin care a solicitat:

- a admite cererea de apel;

- a casa hotărârea Judecătoriei Căușeni (sediul Central) din 23 martie 202 prin care a fost admisă parțial cererea lui Rogai Ion înaintată împotriva lui ***** cu privire la încasarea datoriei, dobânzilor, penalităților și cheltuielilor de judecată, în partea prin care a fost dispusă încasarea conform contractului nr.l din 10.06.2017:

• 7200 euro cu titlu de penalitate

conform contractului nr.2 din 14.08.2017:

• 10000 euro cu titlu de penalitate

• 25 000 lei cu titlu recompensă pentru cheltuielile de judecată sub forma plăţii taxi de în partea sumei de 15842,49 lei.

-a soluționa cauza în fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă în măsură în care a fost admisă prin partea contestată a hotărârii.

După micșorarea solicitărilor din cererea de apel valoarea sumelor contestate este de:

• penalitate -17200 euro (conform cursului actual BNM în mărime de 19.32 lei/euro) constituie 332 304 lei şi

• recompensa pentru cheltuielile de judecată - 15842,49 lei în total 348 146,49 lei.

La data de 08 iulie 2024, reprezentantul părții intimate Rogai Ion, avocatul Mariana Caliga a depus explicațiile în scris pe marginea cererii de apel depusă de apelantul ***** prin care a solicitat respingerea cererii de apel depusă de apelantul Bejan Sergiu ca fiind reîntemeiată cu menținerea hotărârii primei instanțe ca legală și întemeiată.

La data de 22 iulie 2024, avocatul Ciuchitu Vitalie în numele și interesele apelantului Bejan Sergiu a depus o cerere cu privire la completarea temeiurilor apelului prin care a relevat că instanța de fond contrar prevederilor art. 942(4) din Codul civil a încasat concomitent dobânda de întârziere şi penalitatea, deși reclamantul urma să aleagă aplicarea uneia din aceste instituții. Luând în vedere că intimatul nu a făcut această alegere, apelantul a recunoscut dobânda de întârziere, instanța de fond trebuia să încaseze doar dobânda şi să respingă solicitarea de încasare a penalității, temei pentru care solicită casarea părții contestate din hotărâre cu pronunțarea în această parte unei hotărâri noi prin care capătul de cerere cu privire la încasarea penalității să fie respins.

Apelantul Bejan Sergiu și reprezentantul apelantului Bejan Sergiu avocat Ciuchitu Vitalie în ședința instanței de apel au susțin apelul declarat în partea completării temeiurilor apelului și au solicitat admiterea acestuia.

Reprezentantul intimatului Rogai Ion avocat Caliga Mariana în ședința instanței de apel a solicitat respingerea apelului declarat ca neîntemeiat cu menținerea hotărârii primei instanțe ca legală și întemeiată.

Audiind părțile, studiind cererea de apel în cumul cu materialele cauzei, Colegiul Civil consideră apelul declarat întemeiat şi care urmează a fi admis, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.c) CPC, instanţa de apel după ce judecă apelul este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărârea primei instanţe, emițând o nouă hotărâre.

Potrivit dispozițiilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importantă pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate Colegiul reține că sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Colegiul Civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

În conformitate cu prevederile art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Conform art.10 alin.(1) Cod civil persoanele fizice şi juridice participante la raporturile

juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credinţă se prezumă până la proba contrară.

Potrivit alin.(2) neexercitarea de către persoanele fizice şi juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege.

Conform art.11 alin.(1) Cod civil buna-credinţă este un standard de conduită a unei părţi, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere şi luarea în cont a intereselor celeilalte părţi la raportul juridic.

Potrivit alin.(2) al aceluiași articol în special, este contrar bunei-credinţe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

Dispozițiile art.12 Cod civil caracterul rezonabil, prevăzut într-o dispoziţie legală sau într-un act juridic, se apreciază în mod obiectiv, luând în considerare natura şi scopul elementului supus aprecierii, circumstanțele cazului, precum şi uzanțele şi practicile pertinente.

În temeiul art.13 alin.(1) Cod civil niciun drept subiectiv nu poate fi exercitat predominant în scopul de a cauza altei persoane un prejudiciu sau a-i dăuna în alt mod (abuzul de drept).

Prevederile alin.(2) indică că în cazul abuzului de drept, instanţa de judecată, ținând cont de natura şi consecințele acestuia, refuză titularului în apărarea dreptului subiectiv exercitat abuziv sau, după caz, îl obligă la încetarea exercitării abuzive.

Alin.(3) indică statuează că dacă abuzul de drept a dus la încălcarea dreptului subiectiv al unei alte persoane, aceasta poate cere repararea prejudiciului cauzat.

Dispozițiile art.14 alin.(1) Cod civil indică că nici o persoană nu poate invoca, la întemeierea pretenției sale, fapta ilicită sau de rea-credință pe care tot ea a săvârșit-o sau la care a participat.

Alin.(2) stabilește că nici o persoană nu poate obţine un avantaj din comportamentul său ilicit sau de rea-credinţă.

În contextul pretențiilor deduse judecării instanța de apel reţine că în temeiul art.15 alin.(1) Cod civil apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

În temeiul art.16 alin.(1) Cod civil apărarea dreptului civil se face, în condiţiile legii, prin:

a) recunoașterea dreptului;

b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului şi suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;

c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic;

d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică;

e) impunerea la executarea obligației în natură;

f) autoapărare;

g) repararea prejudiciului patrimonial şi, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial;

h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității;

i) rezoluțiunea sau modificarea contractului;

j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o

autoritate publică;

k) alte căi prevăzute de lege.

În temeiul alin.(2) al aceluiași articol metodele de apărare prevăzute la alin.(1) pot fi invocate dacă sânt întrunite condițiile stabilite de lege şi, după caz, de actul juridic pentru aplicarea acestora.

Din materialele cauzei Colegiul constată că potrivit Contractului de împrumut nr. 1 din 10 iunie 2017 se confirmă faptul că Bejan Sergiu a împrumutat de la Rogai Ion suma de 40 000 EURO, obligându-se să restituie împrumutul în termen de 10 luni din data semnării acestuia, obligația de restituire a sumei împrumutului devenind scadentă la 10 aprilie 2018 (f.d. 12);

- potrivit Contractului de împrumut nr. 2 din 14 august 2017 se confirmă faptul că Bejan Sergiu a împrumutat de la Rogai Ion suma de 10 000 EURO, obligându-se să restituie împrumutul în termen de 12 luni din data semnării acestuia, obligația de restituire a sumei împrumutului devenind scadentă la 14 august 2018 (f.d. 13).

Astfel, s-a constatat cu certitudine faptul că relațiile obligaționale convenite de părțile implicate în litigiu sunt guvernate de contractele de împrumut, încheiate la 10 iunie 2017 și 14 august 2017 între Rogai Ion și ***** or, potrivit clauzelor acestora, reclamantul-pârât Rogai Ion a acordat cu titlu de împrumut pârâtului-reclamant Bejan Sergiu suma de 40 000 EURO și, respectiv, suma de 10 000 EURO, iar Bejan Sergiu și-a asumat obligația de a restitui în termen de 10 luni și, respectiv, 12 luni, sumele împrumutate.

Înscrisurile cauzei confirmă faptul că reclamantul-pârât a executat obligația de a-i acorda lui Bejan Sergiu sumele indicate în conținutul contractelor de împrumut încheiate, în timp ce pârâtul-reclamant nu a executat obligația corelativă de a restitui împrumutul acordat în termenii convenițI.

În acest sens, instanța de apel notează că reclamantul-pârât la 29 ianuarie 2021 a expediat pe adresa pârâtului o somație scrisă, prin care i-a cerut achitarea datoriei, menționând că, în caz contrar, va fi nevoit să se adreseze în instanța de judecată, fapt ce ar genera cheltuieli suplimentare, însă, deși a recepționat somația la 5 februarie 2021, aceasta a rămas fără răspuns, până la momentul adresării în instanța de judecată cu prezenta acțiune datoria nefiind achitată în mod benevol de către pârâtul-reclamant.

Totodată, în cursul judecării cauzei, reprezentantul reclamantului-pârât a venit cu cerere de modificare a cerințelor inițiale, în sensul micșorării cuantumului pretențiilor din acțiune, indicând că pârâtul-reclamant a stins corpul datoriei conform Contractului de împrumut nr. 1 din 10 iunie 2017, în sumă de 40 000 EURO, conform Actul de confirmare - recepționare a mijloacelor financiare în numerar, prin care Rogai Ion a primit de la Bejan Sergiu suma de bani în mărime de 40 000 EURO, în scopul stingerii datoriei formate în temeiul Contractului nr. 1 din 10 iunie 2017 (f.d. 128).

De asemenea se constată că pe parcursul dezbaterilor judiciare, în temeiul principiului contradictorialității și a egalității părților în procesul civil, pârâtul-reclamant, ***** precum și reprezentantul acestuia, au recunoscut cerințele reclamantului-pârât formulate în cererea de chemare în judecată, iar ulterior modificate prin intermediul cererii de micșorare a cuantumului pretențiilor din acțiune, cu privire la restituirea împrumutului în sumă de 10 000 EURO în temeiul Contractului de împrumut nr. 2 din 14 august 2017, având în vedere stingerea datoriei cu titlu de corp al împrumutului în baza Contractului de împrumut nr. 1 din 10 iunie 2017, în sumă de 40 000 EURO.

Prin hotărârea Judecătoriei Căușeni (sediul Central) din 23 martie 2023, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Rogai Ion împotriva lui Bejan Sergiu cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

S-a admis integral cererea reconvențională înaintată de Bejan Sergiu împotriva lui Rogai Ion cu privire la constatarea nulității clauzelor contractuale.

S-a constat nulitatea clauzei contractuale indicate la pct. 2.5 din contractul de împrumut nr. 1 din 10.06.2017 cu privire la dobânda contractuală în partea ce depășește rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei.

S-a constat nulitatea clauzei contractuale indicate la pct. 2.5 din contractul de împrumut nr. 2 din 14.08.2017 cu privire la dobânda contractuală în partea ce depășește rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei.

-S-a încasat de la Bejan Sergiu (CNP 1972208188797, născut la 12.05.1979, domiciliat pe str. D. Cantemir str.-la 1, nr. 9, orașul Căușeni) în beneficiul lui Rogai Ion (CNP 2004018008991, născut la 20.12.1986, domiciliat pe str. Botnei, nr. 8, orașul Căușeni), conform contractului de împrumut nr. 1 din 10.06.2017, suma datoriei formate din: dobânda contractuală în sumă de 2408,22 euro, dobânda de întârziere în sumă de 16 804,66 (șaisprezece mii opt sute patru Euro, 66 Cenți) și penalitatea în sumă de 7200,00 (șapte mii două sute) EURO; conform contractului de împrumut nr. 2 din 14.08.2017, suma datoriei formate din: împrumutul nerestituit în sumă de 10 000,00 (zece mii) EURO, dobânda contractuală în sumă de 679,04 (șase sute șaptezeci și nouă Euro, 04 Cenți) EURO, dobânda de întârziere în sumă de 3666,11 (trei mii șase sute șaizeci și șase Euro, 11 Cenți) și penalitatea în sumă de 10 000,00 (zece mii) EURO, iar în total suma de 50 758,03 (cincizeci mii șapte sute cincizeci și opt Euro, 03 Cenți) EURO sau echivalentul în lei conform cursului oficial de schimb stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărârii.

S-a încasat de la Bejan Sergiu (CNP 1972208188797, născut la 12.05.1979, domiciliat pe str. D. Cantemir str.-la 1, nr. 9, orașul Căușeni) în beneficiul lui Rogai Ion (CNP 2004018008991, născut la 20.12.1986, domiciliat pe str. Botnei, nr. 8, orașul Căușeni) cheltuielile de judecată, pentru plata taxei de stat, proporțional părții admise din acțiune, în sumă de 25 000,00 (douăzeci și cinci mii) lei.

În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca fiind neîntemeiată. Măsura de asigurare a acțiunii – sechestrul aplicat, în limita valorii acțiunii, pe bunurile și mijloacele bănești ce aparțin cu drept de proprietate pârâtului-reclamant, ***** se menține până la executarea integrală a hotărârii judecătorești.

Pentru a decide astfel prima instanță a concluzionat că în baza contractelor de împrumut încheiate la 10 iunie 2017 și 14 august 2017, reclamantul-pârât este îndreptățit de a cere de la pârâtul-reclamant plata dobânzii contractuale care, potrivit legii, trebuie să nu depășească rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, or în ședința de judecată s-a stabilit că dobânda stipulată în contractele de împrumut depășește valoarea legală stabilită de prevederile Codului civil în vigoare la momentul încheierii contractelor.

Cu privire la încasarea dobânzii de întârziere instanța de fond a conchis că contractele de împrumut au fost încheiate între persoane fizice care nu dețin calitatea de consumator, mărimea dobânzii urmând a fi calculată potrivit ratei indicate în articolul 619 alin. (2) din Codul civil, conform căruia dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la articolul 585 din Codul civil și anume potrivit modalității de calcul prezentate de către reclamantul-pârât (f.d. 18-22).

Cu privire la încasarea penalității (clauza penală) instanța de fond a conchis că la încheierea contractelor de împrumut din 10 iunie 2017 și 14 august 2017, părțile au convenit, la pct. 3.3 din ambele contracte, asupra unei penalități pentru neachitarea împrumutului în termenii stabiliți, astfel evaluând anticipat prejudiciul pentru cazurile în care împrumutatul va încălca obligația de restituire a sumelor împrumutate în termenii prevăzuți, fapt pentru care pretenția reclamantului-pârât sub acest aspect urmează a fi apreciată ca fiind una întemeiată, reieșind din prevederile articolului 624 din Codul civil (în vigoare până la 01.03.2019).

În acest sens, instanța a respins argumentele invocate de către pârâtul-reclamant cu privire la tardivitatea clauzei penale, pe motivul expirării termenului de prescripție pentru solicitarea încasării acesteia, prevăzut de articolul 268 lit. a) din Codul civil.

Raportând dispozițiile normelor citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră că concluzia instanței de fond este parțial incorectă.

În contextul pretențiilor deduse judecății în coroborare cu art.373 CPC, care indică că, (1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanța.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces, Colegiul reține următoarele.

Reclamantul Rogai Ion prin acțiunea depusă a solicitat:

- încasarea din contul pârâtului Bejan Sergiu în beneficiul reclamantului Rogai Ion cu titlu de datorie după cum urmează:
- suma de 40 000 EURO în temeiul Contractului nr. 1 din 10 iunie 2017;
- suma de 10 000 EURO în temeiul contractului nr. 2 din 14 august 2017;
- încasarea din contul pârâtului Bejan Sergiu în beneficiul reclamantului Rogai Ion cu titlu de dobândă contractuală după cum urmează:
- suma de 35 000 EURO în temeiul Contractului nr. 1 din 10 iunie 2017;
- suma de 7 750 EURO în temeiul Contractului nr. 2 din 14 august 2017;
- încasarea din contul pârâtului Bejan Sergiu în beneficiul reclamantului Rogai Ion cu titlu de dobândă de întârziere după cum urmează:
- suma de 16 804,66 EURO în temeiul Contractului nr. 1 din 10 iunie 2017;
- suma de 3 666,11 EURO în temeiul Contractului nr. 2 din 14 august 2017;
- încasarea din contul pârâtului Bejan Sergiu în beneficiul reclamantului Rogai Ion cu titlu de penalitate după cum urmează:
- suma de 7 200 EURO în temeiul Contractului nr. 1 din 10 iunie 2017; - suma de 18 000 EURO în temeiul Contractului nr. 2 din 14 august 2017;
- încasarea din contul pârâtului Bejan Sergiu în beneficiul reclamantului Rogai Ion a cheltuielilor de judecare a pricinii compuse din taxa de stat în mărime de 25 000 MDL și serviciile de asistență juridică.

Totodată, în cursul judecării cauzei, reprezentantul reclamantului-pârât a venit cu cerere de modificare a cerințelor inițiale, în sensul micșorării cuantumului pretențiilor din acțiune, indicând că pârâtul-reclamant a stins corpul datoriei conform Contractului de împrumut nr. 1 din 10 iunie 2017, în sumă de 40 000 EURO, conform Actul de confirmare -

recepționare a mijloacelor financiare în numerar, prin care Rogai Ion a primit de la Bejan Sergiu suma de bani în mărime de 40 000 EURO, în scopul stingerii datoriei formate în temeiul Contractului nr. 1 din 10 iunie 2017 (f.d. 128).

De asemenea se constată că pe parcursul dezbaterilor judiciare, pârâtul-reclamant, ***** precum și reprezentantul acestuia, au recunoscut cerințele reclamantului-pârât formulate în cererea de chemare în judecată, iar ulterior modificate prin intermediul cererii de micșorare a cuantumului pretențiilor din acțiune, cu privire la restituirea împrumutului în sumă de 10 000 EURO în temeiul Contractului de împrumut nr. 2 din 14 august 2017, având în vedere stingerea datoriei cu titlu de corp al împrumutului în baza Contractului de împrumut nr. 1 din 10 iunie 2017, în sumă de 40 000 EURO.

Partea apelantă prin cerere de apel cu suma datoriei- 10 000 EURO în temeiul Contractului de împrumut nr. 2 din 14 august 2017 este de acord, își exprimă dezacordul doar în partea încasării de către prima instanță de la Bejan Sergiu în beneficiul lui Rogai Ion conform contractului de împrumut nr. 1 din 10.06.2017 penalităților în sumă de 7 200,00 (șapte mii două sute) EURO și conform contractului de împrumut nr. 2 din 14.08.2017 a penalităților în sumă de 10 000,00 (zece mii) EURO cu titlu de penalitate.

Potrivit art.942 alin.(4) Cod civil, în cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere.

Conform art.947 alin.(1) Cod civil, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate). (3) Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întârziere.

Potrivit art.948 Cod civil, clauza penală este întocmită în formă autentică dacă legea cere forma autentică pentru actul juridic căruia i se aplică clauza. În celelalte cazuri, clauza penală este întocmită în scris, sub sancțiunea nulității absolute.

În conformitate cu prevederile art.873 alin.(4) Cod civil, partea care este în întârziere suportă riscul modificării cursului valutar al monedei de plată. Creditorul are dreptul să indice cursul valutar aplicabil plății fie de la data scadenței obligației, fie de la data plății obligației. Dacă debitorul deja a efectuat plata conform cursului mai mic, creditorul poate solicita diferența care rezultă din cursul valutar în termen de 30 zile de la data recepționării plății.

Potrivit art.924 (1) Cod civil, în cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin.(2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.

Potrivit alin.(5) pe perioada în care suma de bani nu este plătită la scadență cu justificare, debitorul datorează doar dobânda de întârziere la rata prevăzută la art.874.

În speță, instanța reține că în conținutul contractelor de împrumut încheiate între părți, la pct. 3.3 din ambele contracte, a fost prevăzută penalitatea în cuantum de 0,1% (Contractul nr. 1 din 10 iunie 2017) și 1% (Contractul nr. 2 din 14 august 2017) din suma împrumutului pentru fiecare zi de întârziere din data expirării contractului. Reieșind din valoarea penalității convenite în contract, reclamantul-pârât a prezentat calculul acesteia, pentru fiecare contract

de împrumut în parte și anume:

- Contractul nr. 1 din 10 iunie 2017 - suma de 7 200 EURO calculată pentru o perioadă de 6 luni sau 180 de zile de la data scadenței contractului - 10 aprilie 2018;

- Contractul nr. 2 din 14 august 2017 - suma de 18 000 EURO calculată pentru o perioadă de 6 luni sau 180 de zile de la data scadenței contractului - 14 august 2018.

Astfel, este cert și fără echivoc că apelantul nu a executat obligația asumată prin contractele de împrumut, încheiate la 10 iunie 2017 și 14 august 2017 între Rogai Ion și ***** or, potrivit clauzelor acestora, reclamantul-pârât Rogai Ion a acordat cu titlu de împrumut pârâtului-reclamant Bejan Sergiu suma de 40 000 EURO și, respectiv, suma de 10 000 EURO, iar Bejan Sergiu și-a asumat obligația de a restitui în termen de 10 luni și, respectiv, 12 luni, sumele împrumutate.

Respectiv, în condițiile în care instanța de fond în contradicție cu prevederile art.942 alin.(4) din Codul Civil a încasat concomitent dobânda de întârziere şi penalitatea, deși reclamantul urma să aleagă aplicarea uneia din aceste instituții, ceia ce nu a făcut, iar apelantul a recunoscut dobânda de întârziere, concluzia primei instanțe de cu privire la încasarea de la Bejan Sergiu în beneficiul lui Rogai Ion conform contractului de împrumut nr. 1 din 10.06.2017 a penalităților în sumă de 7 200,00 (șapte mii două sute) EURO și conform contractului de împrumut nr. 2 din 14.08.2017 penalităților în sumă de 10 000,00 (zece mii) EURO este neîntemeiată, temei pentru care Colegiul consideră necesar de a casa hotărârea primei instanțe în această parte și a pronunță o nouă hotărâre prin care a respinge ca neîntemeiată cerința reclamantului Rogai Ion cu privire la încasarea de la pârâtul Bejan Sergiu conform contractului de împrumut nr. 1 din 10.06.2017 a penalităților în sumă de 7200,00 (șapte mii două sute) EURO și conform contractului de împrumut nr. 2 din 14.08.2017 a penalităților în sumă de 10 000,00 (zece mii) EURO.

Or, potrivit Hotărârii Curţii Constituționale nr.3 din 20.01.2015, §41 importanța principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigentă există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură şi pentru autoritățile publice şi private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceștia să acționeze în limitele atribuțiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, instanța de judecată nu constituie o excepție de la regulă.

Colegiul reține că în circumstanțele speței, sacrificarea principiului preeminenței dreptului în sensul impunerii unei alte conduite decât cea prescrisă de către legislator va avea inter alia drept efect defavorizarea procesuală a intimatului, deoarece asemenea acțiuni nu pot fi admise de către instanța de judecată decât în condițiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acțiunile arbitrare ale instanțe sunt incompatibile testului de imparțialitate obiectivă perceput de un observator informat şi dezinteresat.

Or, imparțialitatea este esențială pentru îndeplinirea adecvată a funcției judiciare, ea privește nu doar hotărârea însăși, ci şi întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

Mai mult decât atât, în conformitate cu prevederile art.9 CPC, instanței de judecată îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfășurarea procesului, pe principiile de contradictorialitate şi egalitate a părților în drepturi (art.26 CPC), motiv din care exonerarea unui participant la proces de obligația legală reprezintă în esență o favorizare nejustificată, în frauda regulilor unui proces echitabil.

Reieșind din cele expuse mai sus, în condițiile în care instanța de fond eronat a aplicat

normele de drept material, argumentele apelantului sunt întemeiate, Colegiul Civil ajunge la concluzia de a admite apelul declarat, a casa parțial hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a cerinței reclamantului Rogai Ion cu privire la încasarea penalităților.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.c), 390 CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de*****

Se casează parțial hotărârea Judecătoriei Căușeni (sediul Central) din 23 martie 2023 în partea încasării de la Bejan Sergiu în beneficiul lui Rogai Ion conform contractului de împrumut nr. 1 din 10.06.2017 penalităților în sumă de 7 200,00 (șapte mii două sute) EURO și conform contractului de împrumut nr. 2 din 14.08.2017 a penalităților în sumă de 10 000,00 (zece mii) EURO și în această parte se pronunță o nouă hotărâre prin care:

Se respinge ca neîntemeiată cerința reclamantului Rogai Ion cu privire la încasarea de la pârâtul Bejan Sergiu conform contractului de împrumut nr. 1 din 10.06.2017 a penalităților în sumă de 7200,00 (șapte mii două sute) EURO și conform contractului de împrumut nr. 2 din 14.08.2017 a penalităților în sumă de 10 000,00 (zece mii) EURO.

Decizia este definitivă și executorie, însă cu drept de recurs în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale, la Curtea Supremă de Justiție.

Președintele ședinței, Marina Anton

Judecătorul

Judecătorii Olga Cojocaru

Ana Panov

Dosarul:nr.2a-505/24 Judecător: Ina Țîbîrnă
2-21041788-02-2a-01022024

D I S P O Z I T I V U L
D E C I Z I E I

01 august 2024 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău
În componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Marina Anton

Judecătorii Olga Cojocaru și Ana Panov

Grefier Ecaterina Mihailov

examinând în ședința publică apelul declarat de ***** în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Rogai Ion împotriva lui Bejan Sergiu cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională înaintată de Bejan Sergiu împotriva lui Rogai Ion cu privire la constatarea nulității clauzelor contractuale, împotriva hotărârii Judecătoriei Căușeni (sediul Central) din 23 martie 2023, prin care acțiunea inițială a fost admisă parțial, iar acțiunea reconvențională a fost admisă integral

În conformitate cu prevederile art.385 lit.c), 390 CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de*****

Se casează parțial hotărârea Judecătoriei Căușeni (sediul Central) din 23 martie 2023 în partea încasării de la Bejan Sergiu în beneficiul lui Rogai Ion conform contractului de împrumut nr.1 din 10.06.2017 penalităților în sumă de 7200,00 (șapte mii două sute) EURO și conform contractului de împrumut nr.2 din 14.08.2017 a penalităților în sumă de 10 000,00 (zece mii) EURO și în această parte se pronunță o nouă hotărâre prin care:

Se respinge ca neîntemeiată cerința reclamantului Rogai Ion cu privire la încasarea de la pârâtul Bejan Sergiu conform contractului de împrumut nr. 1 din 10.06.2017 a penalităților în sumă de 7200,00 (șapte mii două sute) EURO și conform contractului de împrumut nr. 2 din 14.08.2017 a penalităților în sumă de 10 000,00 (zece mii) EURO.

Decizia este definitivă și executorie, însă cu drept de recurs în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale, la Curtea Supremă de Justiție.

Președintele ședinței, Marina Anton

Judecătorul

Judecătorii Olga Cojocaru

Ana Panov